

Існують різні методики визначення рівня національної економічної безпеки як ключової складової національної безпеки України. Оцінка переваг чи недоліків застосовуваного методу може здійснюватися з огляду на певні чинники, що здійснюють вплив на достовірність отримання результатів.

Отже, функціонування сучасної економіки неможливе без формування дієвої системи соціально- економічної безпеки. При цьому важливого значення набуває здійснення оцінки рівня економічної безпеки держави та вжиття усіх необхідних заходів, які сприятимуть підвищенню рівня захисту національних інтересів.

Необхідна розробка системи критеріїв, параметрів, індикаторів та їх граничних значень, які відбивають стан економіки і дає можливість належним чином окреслити величину реальних та потенційних загроз.

Список використаних джерел:

1. Про основи національної безпеки України: Закон України // Стратег. панорама. – 2003. – № 3–4. – С. 18–25.
2. Наказ Міністерства економіки України від 02.03.2007 № 60 "Про затвердження Методики розрахунку рівня економічної безпеки України" [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.uazakon.com/documents/date_6s/pg_gewqwi/index.htm
3. Економічна безпека держави: навчальний посібник [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pidruchniki.com/15970122/ekonomika/kriteriy_indikator_ekonomichnoyi_bezpeki
4. Подмазко О.М. Вплив тіньової економіки на загрозливість економічній безпеці країни / О.М. Подмазко [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://economics.opu.ua/files/archive/2014/No4/142-151.pdf>
5. Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 29.10.2013 № 1277 "Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розрахунків рівня економічної безпеки України" [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://document.ua/pro-zatverdzhennja-metodichnih-rekomendacii-shodo-rozrahunku-doc168080.html>
6. Концепція економічної безпеки України (Ін-т економічного прогнозування, кер. проекту Геєць В. М.) – К. : Логос, 1999. – 56 с.
7. Мартиненко В. В. Теоретико-методичні засади оцінки економічної безпеки національної економіки / В. В. Мартиненко. // Економічний простір. – 2015. – №93. – С. 131–140.

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ЯК ЧИННИК ЕФЕКТИВНОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ У КОНКУРЕНТНОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Лесюк В. С., аспірант кафедри економіки та міжнародних економічних відносин, Полтавський державний аграрний університет

Забезпечення економічної безпеки будь-якого суб'єкта господарювання ґрунтується на багатьох аспектах його функціонування. Перманентні зміни ринкового оточення безпосередньо впливають на рівень конкурентоспроможності підприємства та потребують від топ-менеджменту

впровадження дієвих заходів для утримання наявних і утворення нових конкурентних переваг. Усе це можливо шляхом постійного оцінювання рівня конкурентоспроможності та його впливу на економічну безпеку підприємства [3, с. 52].

Виокремлюють такі основні напрямки врахування впливу конкурентного середовища на забезпечення економічної безпеки підприємства: виявлення загроз, чинником виникнення якого є конкуренція; розробка нормативних документів з виявленням і нейтралізацією загроз; збільшення сприятливих і виявлення несприятливих умов (втрати часу, руйнування іміджу тощо), ніж за її наявності на підприємстві [2, с. 6].

Зважаючи на посилення кризових ситуацій в економіці перед аграрними підприємствами постає проблема підвищення їх економічної ефективності з метою посилення конкурентних позицій на ринку. Проте це неможливо зробити без забезпечення економічної безпеки аграрних підприємств.

Ефективність аграрного підприємства характеризується сукупністю показників функціонування і діяльності виробничих структур, що визначають їх стабільний розвиток і успіх у конкурентній боротьбі на внутрішньому та зовнішньому ринках. Вона оцінюється рівнем ефективності окремих його господарюючих суб'єктів і їхньої продукції. Розуміння чинників ефективності є основою під час прийняття ефективних управлінських рішень щодо посилення ринкових позицій як на рівні підприємств, так і на галузевому рівні. Традиційні методи оцінки ефективності аграрних підприємств базуються на розрахунку коефіцієнтів. Поряд із визначенням коефіцієнтів платоспроможності, оборотності активів, оцінки ліквідності балансу, оцінки прибутковості та інших, які пропонуються дослідниками, варто використовувати оцінку динаміки обсягів виробленої і реалізованої продукції, продуктивності праці, врожайності культур і продуктивності худоби [1, с. 61].

На сучасному етапі розвитку суспільства підприємство стикається з безліччю загроз у своїй діяльності, зокрема тінізацією економіки, недобросовісною конкуренцією, недосконалим комерційним законодавством, спадом виробництва, нестачею власних фінансових коштів, корупцією, шахрайством, рейдерством, тому процес успішного функціонування та економічного розвитку будь-якого суб'єкта підприємництва залежить від захищеності його інтересів, тобто дієвості діяльності із забезпечення економічної безпеки. За відсутності системи забезпечення економічної безпеки на підприємстві витрати на подолання реальної проблеми будуть набагато більшими (без урахування морально-психологічних збитків несприятливих загроз впливу конкурентного середовища на виробничу діяльність підприємства; оцінка інформаційних даних суб'єктів зовнішнього середовища; пошук інформації про сильні та слабкі сторони конкурентів за допомогою SWOT-аналізу; моніторинг конкурентів в процесі підготовки, прийняття і впровадження рішень компанії; контроль розвитку інформації про інфраструктуру ринку конкурентного середовища; інформаційна підтримка власних дій на ринку; розробка коротко-, середньо- та довгострокових прогнозів впливу конкурентного середовища на фінансово-економічну безпеку підприємства [4, с. 229].

Важливим є формування в Україні інноваційної економіки, що стане можливим завдяки реалізації інноваційної стратегії, яка буде мати вплив не лише на аграрні підприємства, проте і на підприємства інших секторів економіки загалом.

Ефективна реалізація інноваційної стратегії, зорієнтованої на формування інноваційної економіки, дасть змогу вирішити такі питання: забезпечення економічної, зокрема інноваційної безпеки та незалежності країни; підвищення імунітету щодо колізій на світових ринках, сприяння зовнішній стійкості країни на середньотермінову перспективу; визначення конкурентних переваг економіки для підвищення конкурентоспроможності (на разі в Україні відсутня чітка інформація щодо фактичних та евентуальних конкурентних переваг національних секторів, галузей, регіонів); виявлення стратегічних галузей економіки та їхній розвиток, впровадження інновацій задля поліпшення продуктивності усіх галузей економіки, збалансований і багатофункціональний напрям поступу, вироблення нових цілей розвитку на інноваційних засадах; створення умов для розвитку сфери послуг, що дає змогу розширити кількість робочих місць, зменшити рівень безробіття, зумовити адаптацію людських ресурсів і постати вагомою конкурентною перевагою економіки; створення умов для нарощення експорту вітчизняних товарів і вихід на зовнішні ринки; підвищення іміджу знань, інноваційних ідей, освіти [5].

Таким чином, економічна безпека виступає важливим чинником ефективного функціонування аграрних підприємств у конкурентному середовищі, тому формування інноваційної економіки набуває особливого значення на сучасному етапі розвитку національної економіки України.

Список використаних джерел:

1. Павлова Г. Є., Приходько І. П., Своднін І. М. Ефективність виробництва продукції рослинництва як фактор забезпечення економічної безпеки сільськогосподарського підприємства. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2017. Вип. 15. Ч. 2. С. 60 – 63.
2. Гринько Т. В., Алещенко В. І. Вплив та взаємозв'язок ефективності та економічної безпеки підприємства. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Економіка і менеджмент*. 2020. Вип. 42. С. 4 – 12.
3. Іванова М. І., Ткаченко А. М., Загорудько В. Л. Визначення рівня економічної безпеки, враховуючи конкурентоспроможність підприємства. *Підприємництво та інновації*. 2019. Вип. 10. С. 52 – 56.
4. Цюцюпа С. В. Забезпечення економічної безпеки підприємства під впливом конкурентного середовища. *Вчені записки університету «КРОК». Серія: Економіка*. 2019. Вип. 2. С. 222 – 230.
5. Алексєєв І. В., Урба С. І. Інноваційна стратегія як засіб посилення безпеки та конкурентоспроможності економіки України. *Ефективна економіка*. 2016. № 9. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2016_9_5 (дата звернення: 10.11.2021).